

Министерски съвет

Портал за обществени консултации

(www.strategy.bg)

Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2016 г. за мерките за опазването на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 10.03.2020 г. - 09.04.2020 г. Неактивна

Номер на консултация: #4958-K

Област на политика: Архив - Земеделие и селски райони

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на земеделието и храните

Тип носител: Национално

С предложените промени се цели осигуряване на по-добра защита на пчелите и пчелните семейства, чрез засилване на контрола, регламентиране на всички мерки и процедури, свързани с опазване на пчелите от отравяне, наличие на електронна система за оповестяване на предстоящи третирания и по-рестриктивни часови ограничения за прилагане на продукти за растителна защита.

Отговорна структура:

Българска агенция по безопасност на храните, МЗХГ

Електронен адрес:

d.pavlova@bfsa.bg

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на земеделието и храните

Адрес: София, София 1000, бул. Христо Ботев 55

Електронна поща: mail@mzh.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Полезни връзки

Официална интернет страница на Министерството на земеделието и храните - <https://www.mzh.government.bg/bg/>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Наредба - вер. 1.0 | 10.03.2020](#)

[Проект на доклад \(мотиви\) - вер. 1.0 | 10.03.2020](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 20.11.2020](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Елена Стоилова (09.04.2020 23:27)

ЗАБЕЛЕЖКА

Имаше предложение и решение анализа на растителната проба да се плаща от БАБХ. Не го видях. За пробите пчели е посочено. Според инструкцията за контрол на Растително защитните дейности се посочва, че се вземат 3 проби. В чл.12 се споменава за една проба. Другите две проби къде се съхраняват? Не видях и предложението на пчеларските организации в РГ по изменение и допълнение на Наредба 13 от 2006 за внезапни проверки на терен и вземане на проба от работния разтвор от дежурните екипи на БАБХ, тъй като масова практика на земеделците е да обявяват прилагане на фунгициди и листна тора, а да се третира с инсектициди. Именно такива случаи на отравяне на пчели служителите на РЗ фриволно определят като недостоверни. Мотивите ви към предложения за промяна на по чл. 12, ал. 2 са нелепи! Задължение на ОДБХ е да подsigури служители и технически средства за нуждите на постоянните комисии и дежурните екипи.

НАРЕДБА № 13 ОТ 26 АВГУСТ 2016 Г. ЗА МЕРКИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕТО НА ПЧЕЛИТЕ И ПЧЕЛНИТЕ СЕМЕЙСТВА ОТ ОТРАВЯНЕ И НАЧИНИТЕ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА РАСТИТЕЛНОЗАЩИТНИ, ДЕЗИНФЕКЦИОННИ И ДЕЗИНСЕКЦИОННИ ДЕЙНОСТИ НЕ Е СЪЗДАДЕНА ЗА ВАШЕ УДОБСТВО, УВАЖАЕМИ СЛУЖИТЕЛИ НА РЗ, А ИМЕННО ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПЧЕЛИТЕ ОТ ОТРАВЯНЕ ПО ВРЕМЕ НА ПРОВЕЖДАНЕ НА РАСТИТЕЛНОЗАЩИТНИ, ДЕЗИНФЕКЦИОННИ И ДЕЗИНСЕКЦИОННИ ДЕЙНОСТИ!!!

Автор: Елена Стоилова (09.04.2020 23:06)

Забележка относно предложение от РЗ

Не съм съгласна с предложението на служителите от РЗ в чл. 4 ал.1, т.2 всички останали продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, които не са идентифицирани като „Опасни за пчелите“, се прилагат с наземна или авиационна техника през цялото денонощие **ДА СЕ ПРИЛАГАТ без оповестяване** по реда на чл. 8, ал. 6 от настоящата наредба.

Не съм съгласна и с предложението им за чл.4.(5) - На пазара се предлагат много препарати идентифицирани като „Опасни за пчелите“, но разрешени за непрофесионална употреба, тоест именно от физически лица, които извършват или възлагат третиране с продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, приложени с гръбни или ръчни пръскачки, на площи разположени в имоти в регулацията на населеното място и на площи по-малки от 1 хектар, разположени извън регулацията на населеното място, тъй като при така приложено третиране никога не се спазват съвестно инструкциите за употреба на препаратите! Масово се пръскат овощни и зеленчукови градини във време удобно за лицето извършващо третирането без да се съобразява дали се третира цъфтяща растителност и дали има пчелни семейства в близост с третираните площи.

Очевидно е, четейки мотозите им, че служителите на РЗ нямат никакви познания за биологията на пчелите. За тях не са опасни само препаратите с обозначение „опасни

за пчелите”, тъй като прилагайки какъвто и да е препарат , ако третираниите площи попадат на пътя на пчелите към цъфтящата растителност, то препаратът попаднал върху летящите пчели променя мириса им и те завръщайки се в пчелното семейство не биват допускани в кошера и биват посечени от пчелите пазачи.

Според мен,забраната за употреба на ПРЗ през деня НЕ влиза в противоречие с чл. 13, т. 3 и т. 4 от Наредба № 11 от 03.07.2001 г. за движение на извънгабаритни и/или тежки пътни превозни средства (загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2007 г.), ТЪЙ КАТО НИКЪДЕ НЕ Е УПОМИНАТО, ЧЕ СЕЛСКОСТОПАНКАТА ТЕХНИКА ТРЯБВА ДА СЕ ПРИДВИЖВА В ТЪМНАТА ЧАСТ ОТ ДЕНОНОЩИЕТО.

Автор: Елена Стоилова (09.04.2020 23:05)

Забележка относно предложение от РЗ

Не съм съгласна с предложението на служителите от РЗ в чл. 4 ал.1,т.2 всички останали продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, които не са идентифицирани като „Опасни за пчелите“, се прилагат с наземна или авиационна техника през цялото денонощие **ДА СЕ ПРИЛАГАТ без оповестяване** по реда на чл. 8, ал. 6 от настоящата наредба.

Не съм съгласна и с предложението им за чл.4.(5) – На пазара се предлагат много препарати идентифицирани като „Опасни за пчелите“, но разрешени за непрофесионална употреба, тоест именно от физически лица, които извършват или възлагат третиране с продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, приложени с гръбни или ръчни пръскачки, на площи разположени в имоти в регулацията на населеното място и на площи по-малки от 1 хектар, разположени извън регулацията на населеното място,тъй като при така приложено третиране никога не се спазват съвестно инструкциите за употреба на препаратите! Масово се пръскат овощни и зеленчукови градини във време удобно за лицето извършващо третирането без да се съобразява дали се третира цъфтяща растителност и дали има пчелни семейства в близост с третираниите площи.

Очевидно е, четейки мотозите им, че служителите на РЗ нямат никакви познания за биологията на пчелите. За тях не са опасни само препаратите с обозначение „опасни за пчелите“, тъй като прилагайки какъвто и да е препарат , ако третираниите площи попадат на пътя на пчелите към цъфтящата растителност, то препаратът попаднал върху летящите пчели променя мириса им и те завръщайки се в пчелното семейство не биват допускани в кошера и биват посечени от пчелите пазачи.

Според мен,забраната за употреба на ПРЗ през деня НЕ влиза в противоречие с чл. 13, т. 3 и т. 4 от Наредба № 11 от 03.07.2001 г. за движение на извънгабаритни и/или тежки пътни превозни средства (загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2007 г.), ТЪЙ КАТО НИКЪДЕ НЕ Е УПОМИНАТО, ЧЕ СЕЛСКОСТОПАНКАТА ТЕХНИКА ТРЯБВА ДА СЕ ПРИДВИЖВА В ТЪМНАТА ЧАСТ ОТ ДЕНОНОЩИЕТО.

Автор: Янка Митева (09.04.2020 17:04)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служители на ОД "Земеделие"

Общи мотиви по проекта на Наредба № 13/2016г.

На практика е невъзможно свикването на б - членна комисия от директора на ОД "Земеделие" в срок до три часа, в извън работно време /почивни или празнични дни/.

Съгласно чл. 36, ал. 1 от Закона за пчеларството, комисията включва представител на съответната общинска служба "Земеделие", на съответната община, на областната дирекция по безопасност на храните, на ИАСРЖ и пчелар - проверител. Към тях трябва да се присъедини и б-ти член - Официалния ветеринарен лекар, който да вземе проби от пчели, съгласно предвижданото изменение на чл. 14 от Наредба № 13 / 2016 г.

С цел ограничаване на разходите на държавен ресурс и предотвратяване на жалби срещу комисиите за неспазен срок на реагиране е най - удачно да остане до сега действащото положение - в срок до 24-часа от получаване на жалбата в работни дни или в първия работен ден след получаване на жалбата, ако същата е получена в ден предхождащ предпразнични и празнични дни.

служители на ОД "Земеделие"

Автор: Иван Иванов (09.04.2020 09:31)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 11

За контакти – електронна поща на Отделите по растителна защита

към Областните дирекции по безопасност на храните от всички областни градове:

PP_ODBH@bfsa.bg

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 23:20)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 10

Общи мотиви по проекта на Наредба 13 от 2016 г.

След извършен анализ на ситуацията в момента отчитаме, че твърденията на собствениците на пчелни семейства са неоснователни и употребата на ПРЗ не е причина за масово отравяне на пчелите. За това свидетелства факта, че броят на регистрираните пчелни семейства в страната с всяка изминала година нараства. И същевременно доказаните случаи на отровени с ПРЗ пчели са незначително малко на брой.

Повечето сигнали, подавани от пчеларите са въз основа на техни неоснователни страхове, а не на обективни причини. Доказателство за това е факта, че при 84% от сигналите през последните три години не е констатирано нарушение.

Най-често констатираното нарушение, а именно неспазване на реда за оповестяване на растителнозащитните мероприятия, е породено от прекалено рестриктивните и нелогични забрани в наредбата. Земеделските стопани не разбират защо трябва да уведомяват, например при употреба на почвени хербициди след сеитбата на

слънчоглед и царевица, което мероприятие продължава в рамките на два месеца, или при зимно пръскане на трайни насаждения с фунгициди. Липсата на основателни мотивирани причини за забраните води до допускане на този вид нарушения. Друга причина за тези нарушения е прекалено трудният и ангажиращ ред за оповестяване на пчеларите и кметовете.

Въз основа на по-горе посоченото, не виждаме причина, поради която е необходимо да бъдат въведени по-строги ограничения при употребата на ПРЗ.

Няма основателна причина да бъдат изрично регламентирани в наредбата дежурствата на контролните органи по растителна защита от ОДБХ, след като в Закона за защита на растенията и Закона за пчеларството, и наредбите към тях, са посочени контролните функции на държавните органи, има и съответна процедура за приемане на сигнали и жалби с действащ телефон.

Въвеждането на допълнителни дежурни телефони и мобилни екипи в почивните и празнични дни ще доведе до увеличаване на и без това големия брой неоснователни сигнали от пчелари и злоупотреба с държавен ресурс.

Контролните органи от ОДБХ не разполагат с достатъчно финансов и човешки ресурс за да обезпечат подобни дежурства. Проектът на наредба не е съобразен с основния принцип за анализ и преценка дали държавната администрация изпълняваща този вид контрол има кадровия потенциал и технически средства да изпълни така заложените цели – установяване и доказване на нарушенията, и санкциониране на нарушителите.

Приложение:

Справка за подадените сигнали и жалби за нарушения на Наредба № 13 / 2016 г. и чл. 112 от ЗЗР, установени нарушения и случаи на подмор на пчели, причинени от ПРЗ, може да видите на следния електронен адрес:

<https://drive.google.com/open?id=1vzlhN5HO4PHYEZ7GgGlyTtvLmyMe4zbb>

Служителите по растителна защита от всички ОДБХ

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 23:18)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 9

Преходни и заключителни разпоредби

§ 20. Актуализацията на слой „Физически блокове“ от СИЗП в ЕПОРД се извършва в срок от 1 месец от одобряване на окончателния слой "Физически блокове" за съответната година по реда на чл.16б от Наредба № 105 от 2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на интегрираната система за администриране и контрол (Обн. ДВ. бр.82 от 2006 г.)

§ 21. Българската агенция по безопасност на храните осигурява платформата по чл. 9а в срок до 01.05.2020 г.

§ 22. (1) Регистрацията по чл. 9а, ал. 4 се извършва до 31 декември 2020 година.

(2) За новорегистрирани земеделски стопани и животновъдни обекти (пчелини), регистрацията в системата се извършва в едномесечен срок от регистрацията на земеделския стопанин или животновъдния обект (пчелин).

§ 23. До 30 април 2020 г. оповестяването се извършва по реда на чл. 8 и 9, а от 1 май 2020 г. – по реда на чл. 8, ал.6.

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 23:03)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 8

§ 15. Създават се членове 14а и 14б:

„Чл. 14а. (1) Арбитражните проби от пчели или растителност за целите на контролна експертиза се съхраняват в лабораторията, в която са изпратени пробите.

(2) След получаване на проба по чл. 14, ал. 2-4, във възможно най-кратки срокове лабораторията изготвя от нея аналитичната проба и отделя необходимия брой аналитични части, в зависимост от използвания метод за анализ, включително и за контролна експертиза.

(3) Контролната експертиза се извършва след писмено заявление на заинтересованото лице до ръководителя на компетентния орган на централно ниво чрез ръководителя на компетентния орган на съответната областна структура, на чиято територия е взета пробата.

(4) Ръководителят на компетентния орган на централно ниво разрешава извършването на контролна експертиза в национална референтна лаборатория или в друга национална референтна лаборатория в Европейския съюз, или в друга акредитирана лаборатория, различна от лабораторията, извършила първоначалното изследване. Всички разходи за извършването на контролна експертиза, включително транспорт, опаковане, съхранение, анализ и др., е за сметка на лицето, подало заявлението по ал. 3.

(5) Резултатите от контролната експертиза са окончателни и не подлежат на оспорване.

Чл.14б. (1) След извършване на проверката комисията съставя констативен протокол съгласно приложение № 2, в който:

1. се потвърждава или отхвърля съмнението за отравяне, придружено с мотиви;

2. при съмнение за отравяне се отразяват обстоятелствата, при които е настъпило събитието;

3. се определят и записват видът и размерът на причинените щети на пчелните семейства от отравянето, като при невърнали се летящи пчели силата на пчелните семейства се определя по броя на рамките с пило и броя на медовите пити, заети с нектар и мед.

(2) В срок до 5 дни след получаване на резултатите от анализите комисията изготвя окончателното заключение съгласно приложение № 3 за причините за подмор/наличие за отравяне на пчелите и установяване на нарушителя и връчва екземпляр от него на собственика/собствениците на пчелното стопанство, по чиято жалба се свиква комисията.“

§ 16. В § 1 от Допълнителната разпоредба се създават точки 8, 9, 10, 11 и 12:

„8. „Дезинсекция“ е комплекс от методи за унищожаване на вредни насекоми и кърлежи.

9. „Дезинфекция“ е комплекс от методи и средства за обезвреждане на патогенни микроорганизми върху живи или неживи обекти.

10. „Репелент“ е препарат за отблъскване на насекоми.

11. „Хранителна примамка“ са всички видове захари и/или специални добавки, които привличат насекомите.

§ 17. В Приложение № 1 към чл. 8, ал. 1, т. 2 абривиатурата „ЕГН“ и думите „л.к. № ....., издадена на .....от МВР“, и „ и печат“ се заличават.

§ 18. В Приложение № 2 към чл. 14, ал. 6 думите „за сметка на жалбоподателя“ се заличават.

§ 19. В Приложение № 3 към чл. 14, ал. 7 след думите „от извършените“ се добавя „лабораторни“.

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 23:02)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 7

§ 13. Член 13 се изменя така:

„Чл. 13. (1) БАБХ поддържа или сключва договор с акредитирана лаборатория/ лаборатории, където се изпращат взетите проби от пчели и растения. Пробите се опаковат и транспортират за сметка на БАБХ. След получаване на резултатите и издадено заключение от комисията, таксите за извършен анализ на пробите се заплащат от:

1. нарушителя, когато е констатирано нарушение отразено в издаден констативен протокол;
2. подателя на сигнала или жалбата, когато няма констатирано нарушение или извършителя на нарушението не е установен, отразено в издаден констативен протокол.

(2) Таксите за извършен анализ на пробите се заплащат в седемдневен срок след получаване на предписание от ОДБХ.“

Мотиви по чл. 13: Смятаме, че по този начин най-справедливо ще се реши проблема със заплащането на таксите за анализ на пробите.

Пробите задължително трябва да бъдат вземани и изпращани в лабораторията от ОДБХ за да не бъдат манипулирани – още една причина, поради която отпадат актовете в съда.

§ 14. Член 14 се изменя така:

„Чл. 14. (1) Комисията по чл. 12, ал. 2 извършва проверка на място.

(2) Инспектор по растителна защита от ОДБХ, член на комисията, взема проби от третираната растителност и проверява за наличие на умрели пчели в нея. Пробите се транспортират незабавно. При невъзможност за незабавен транспорт пробите следва да бъдат съхранявани в ОДБХ и доставени в акредитираната лаборатория по подходящ начин. Пробите се придружават от протокол за вземане на проби от растения и растителни продукти за идентификация на употребени продукти за растителна защита и/или за установяване на остатъчни количества от продукти за растителна защита по процедури, утвърдени от изпълнителния директор на БАБХ.

(3) При необходимост, по преценка на комисията, се взема проба от растителността в пчелина.

(4) Официалният ветеринарен лекар, член на комисията, взема проби от пчели от пострадалите семейства и около техните входове. Пробите се придружават от писмо за изпращане на проби по образец, одобрен от изпълнителния директор на БАБХ.

(5) Пробата по ал. 4 трябва да съдържа не по-малко от 50 г от материалите за изследване, поставени в подходяща, инертна опаковка, която предоставя сигурна защита от замърсяване, повреда или изтичане, и да е запечатана. Същата е съпроводена/идентифицирана със стикер с уникален бар код. Необходимите опаковки и стикери с уникални бар кодове се осигуряват от официалния ветеринарния лекар, член на комисията.

(6) Информацията за изпратената проба се отразява в писмото за изпращане на проби по образец, одобрен от изпълнителния директор на БАБХ и съдържа най-малко следните данни:

1. наименование и количество на пробата;
2. дата, час и място на вземане на пробата;
3. номер на стикер с уникален бар код;
4. име и подпис на заинтересованото лице или неговия представител, присъствал при вземането на пробата;
5. име, подпис и щемпел на лицето, взело пробата.“

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 23:00)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 6

§ 9. Член 9 се изменя така:

„Чл. 9. След оповестяването по реда на чл. 8, ал. 6, собствениците на пчелини са длъжни да предприемат мерки по опазването на пчелните семейства от отравяне чрез покриване или затваряне на кошерите. По преценка на собствениците мястото на пчелина може да бъде обозначено с бял флаг.“

§ 10. Член 10 се изменя така:

„Чл. 10. Третирането на площите, посочени в електронното уведомително писмо, генерирано автоматично от ЕПОРД, не може да продължи повече от 3 дни за определен масив, когато се извършва с наземна техника, и повече от 5 дни – чрез въздушно пръскане.“

§ 11. Член 11 се изменя така:

„Чл. 11. (1) Сигнали за нарушения на настоящата наредба, когато няма подмор на пчели, се подават едновременно до директора на Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ) и до кмета на населеното място. Сигналите се приемат само когато са подадени от регистрирани собственици на пчелни семейства срещу конкретно посочено лице, евентуален извършител на нарушението.

(2) След получаване на сигнала ОДБХ извършва проверка на подадените електронни уведомителни писма в ЕПОРД от лицето, евентуален нарушител. При съмнения за нарушение ОДБХ незабавно уведомява директора на Областната дирекция "Земеделие" (ОДЗ), който издава заповед за комисия, в която участват:

1. експерти от ОДЗ, снабдени с необходимите технически средства за идентификация на полето, където се извършва третирането;
2. инспектор от ОДБХ;
3. кмета на населеното място.“

Мотиви по чл. 11: От извършения анализ на подадените сигнали в ОДБХ за последните три години се вижда, че повечето констатирани нарушения са за неспазване на реда за оповестяване на растителнозащитните мероприятия. От извършени проверки от ОДБХ по 138 бр. сигнали и жалби са констатирани 23 бр. нарушения. В същото време виждаме, че има голям брой сигнали срещу неизвестен извършител, при които контролните органи не могат да докажат нарушение, но ангажираме държавен ресурс.

При самостоятелно извършена проверка от ОДБХ се оказва, че инспекторите по растителна защита не могат да съберат достатъчно доказателства за доказване на нарушението. Една от причините за отпадане на актовете, съставени за тези нарушения е, че не е идентифицирано полето, на което се извършва третирането и то не може да бъде свързано с възложителя на третирането. Освен това за да бъдат взети проби при проверката трябва да присъства и евентуалния нарушител.

§ 12. В чл. 12 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) в основния текст след думата „подмор“ се добавя „или наличие на признаци за отравяне“;

б) точка 2 се изменя така:

„2. подава жалба до директора на Областната дирекция "Земеделие" (ОДЗ) незабавно по телефона не по-късно от първия ден след констатираната смъртност на пчели, която се отразява писмено в ОДЗ в деня на получаването ѝ или най-късно в първия работен ден.“

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Директорът на ОДЗ незабавно уведомява ОДБХ и свиква комисията по чл. 36, ал. 1 от Закона за пчеларството в срок до 24 часа от получаване на жалбата в работни дни или в първия работен ден след получаване на жалбата, ако същата е получена в ден, предхождащ предпразнични и празнични дни. В комисията участват експерти от ОДЗ, снабдени с необходимите технически средства за идентификация на полето, където е извършено третирането.“

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Ветеринарният лекар, обслужващ пчелина, след уведомяване от собственика на пчелните семейства за масов подмор или признаци на отравяне в срок до 24 часа от уведомяването прави преглед на пчелните семейства и отразява констатациите си във ветеринарномедицинския дневник на животновъдния обект (пчелин). Комисията по чл. 12, ал. 2 се свиква само при констатации на ветеринарния лекар, отразени във ветеринарномедицинския дневник на животновъдния обект (пчелин) за подмор или наличие на признаци за отравяне.“

4. Алинеи 4 – 7 се отменят.

Мотиви по чл. 12, ал. 2: Не е възможно на практика директора на ОДЗ да свика подобна комисия в извън работно време или в рамките на няколко часа. Тази комисия също трябва да бъде обезпечена с технически средства за идентификация на полето, където е извършено третирането.

Мотиви по чл. 12, ал. 3: С цел ограничаване на разходите на държавен ресурс, предвиждаме комисията да се събира само когато ветеринарния лекар констатира подмор или признаци за отравяне.

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 22:58)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 5

§ 8. Член 8 се изменя така:

„Чл. 8. (1) Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) поддържа електронна платформа за оповестяване на растителнозащитните, дезинфекционните и дезинсекционните дейности (ЕПОРД).

(2) Достъпът до ЕПОРД е след извършена регистрация с валиден адрес за електронна поща. Регистрацията и достъпът до ЕПОРД са безплатни за нейните потребители.

(3) Електронната платформа по ал. 1 съдържа географска информация за актуалните граници на слой „Физически блокове“ от Системата за идентификация на земеделските парцели (СИЗП), планираните и извършените растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности и въведени местоположения на животновъдните обекти (пчелини).

(4) Лицата, които извършват/възлагат растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности с наземна и авиационна техника, собствениците на животновъдни обекти (пчелини), регистрирани съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност и кметовете на населените места са длъжни да се регистрират самостоятелно в ЕПОРД чрез валиден адрес за електронна поща.

(5) Регистрираните в ЕПОРД собственици на животновъдни обекти (пчелини), включително практикуващите подвижно пчеларство, следва да въведат в системата информация за местонахождението на всеки пчелин.

(6) Лицата, които извършват/възлагат растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности с наземна и авиационна техника, спазват следния ред на оповестяване – в срок не по-малко от 3 дни и не повече от 15 дни преди датата на третирането са длъжни да въведат информация за дейностите в ЕПОРД, която включва:

1. блок/блокове от слой „Физически блокове“ на СИЗП в които са планирани дейностите, със съответната площ в декари и вид на земеделската култура;
2. дата и час (от – до) на извършване на дейностите;
3. продукт/препарат – активно вещество/а, търговско наименование, доза на декар.

(7) Оповестяването се извършва автоматично от ЕПОРД, като на всеки регистриран собственик на пчелин, чиито пчелини попадат в 3 километрова зона около блок с планирана дейност и до кмета на населеното място, в чието землище ще се извършва третирането, както и до кметовете на населените места, чиито землища граничат с третираните площи се изпраща електронно уведомително писмо и SMS с данните по ал. 6.“

(8) Кметовете по ал. 7 обявяват предстоящото третиране в деня на получаване на електронното уведомително писмо чрез местните средства за масово осведомяване и чрез обява на видно място в съответното населено място.“

Мотиви по чл. 8: Поздравления за идеята за електронна платформа!

Мотиви по чл. 8, ал. 2: Не е необходимо ОДБХ да се обвързва с раздаването на персонални кодове на голям брой земеделски стопани и пчелари в най-натоварения период от годината.

Мотиви по чл. 8, ал. 7: Електронната платформа може да изпраща автоматично електронно уведомително писмо и до кметовете на населените места, което обезмисля изпращането на хартиени уведомителни писма. Освен това достъпът на ОДБХ до информацията в електронната платформа ще улесни извършването на контролната дейност.

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 22:58)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 4

§ 4. Член 5 се изменя така:

„Чл. 5. Възложителят на растителнозащитна, дезинфекционна и дезинсекционна дейност при употреба на продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, които са идентифицирани като „Опасни за пчелите“, е длъжен да окоси, заоре или дискува цъфтящата растителност в междуредията на трайните насаждения (овощни градини, лозя и др.) и интензивни горски култури преди извършване на третирането при спазване изискванията на чл. 34 от Закона за пчеларството.“

§ 5. В чл. 6 след думата „защита“ се добавя „в които са обозначени продуктите, идентифицирани като опасни за пчелите със стандартната фраза „SpE8 Опасен за пчелите“;“

§ 6. В чл. 7 думите „(по-слабо токсични) по отношение на“ се заличават. След думата „защита,“ се добавя „които не са идентифицирани като „Опасни за пчелите“;“

§ 7. Създават се членове 7а, 7б и 7в:

„Чл. 7а. В случай на възникване на заразни заболявания по животните се извършват дезинсекционни и дезинфекционни дейности, съгласно наредбата по чл. 117, ал. 6 от ЗВД.

Чл. 7б. В случаите по чл. 7 и чл. 7а компетентният орган възлага на ЦОРХВ извършването на оценка на влиянието от проведените растителнозащитни, дезинсекционни и дезинфекционни дейности върху пчелите, като определя срок за всеки конкретен случай. ЦОРХВ определя видовете активни вещества и техните минимални количества в проби от пчели, които причиняват отравяне на пчелите.

Чл. 7в. При пострадали пчелни семейства в случаите по чл. 7, собствениците на пчелини се обезщетяват по реда на Закона за защита при бедствия.“

Мотиви по чл. 7б: Необходим е научно обоснован подход при определяне на ПРЗ и техните минимални количества, които причиняват отравяне на пчелите. Комисиите, които се съставят при подмор на пчели нямат нормативна база, въз основа на която да стигнат до заключение, че дадено активно вещество в установените количества в пробата от пчели е причинило смъртта на пчелите.

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 22:54)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 3

Мотиви по чл. 4, ал. 3: Като имаме предвид чл. 14 от Закона за защита на растенията (ЗЗР), смятаме, че той противоречи на чл. 33, ал. 1 от Закона за пчеларството (ЗП). Трябва да дадем възможност на земеделските стопани да защитят културите си в една от най-чувствителните на поражения от вредители фенофази, каквато е фазата „цъфтеж“.

От извършения анализ на подадените сигнали и жалби в ОДБХ става ясно, че най-рисковата култура по отношение на отравяне на пчелите е рапицата и свързаните с нея цъфтежни пръскания с инсектициди срещу рапичен цветояд. Плътността на този неприятел винаги е над прага на икономическа вредност (ПИВ) във всички посеви в цялата страна и това налага задължително инсектицидно третиране. Тъй като цъфтежът на рапицата е доста дълъг, след третирането извършено преди цъфтежа плътността му бързо нараства и отново достига стойности над ПИВ. Възрастният индивид на рапичния цветояд продължава да вреди и след отварянето на част от цветовете, като снася яйца в останалите все още неотворени цветни бутони (една женска снася 350-400 яйца, по едно в цветен бутон). Излюпените ларви на

неприятеля след разцъфтяване преминават по неповредените цветове и се хранят с плодника, тичинките и венечните листа (виж Земеделска ентомология от проф. д-р Ангел Харизанов, проф. д-р Вили Харизанова, Пловдив, 2018 г.). Други неприятели, които се появяват по време на цъфтежа на рапицата и започват да вредят: шушулков хоботник (*Ceutorhynchus assimilis* Payk.) – плътността му обикновено в повечето посеви е над ПИВ, тъй като първите шушулки се оформят преди края на цъфтежа; зелево комарче по шушулките (*Dasineura brassicae* Winn.) – започва да снася яйцата си в няколко милиметрови шушулки още преди опадване на венчелистчетата; и др.

Други вредители, които нанасят сериозни поражения по време на цъфтежа – мъхнат бръмбар по всички цъфтящи култури, ранно кафяво гниене по костилковите овощни видове, сиво гниене по ягоди и малини, и др.

По този въпрос е добре да се вземат научно обосновани решения относно това доколко е вредно за пчелите подобно третиране и какви са загубите причинени на земеделското производство при непроведена химична борба.

Забраната за цъфтежно пръскане превръща автоматично земеделските стопани в нарушители, тъй като те предпочитат да бъдат глобени пред това да оставят културите си незащитени и реколтата компрометирана. Освен това нарушението се извършва през нощта без оповестяване, което отново повишава риска от отравяне на пчелите. Тези нарушения не могат да бъдат доказани, защото единствения начин за доказване е вземането на проба от работния разтвор по време на третирането. По добре е този вид третираня да бъдат разрешени за да излязат най-малко, да се използват безопасни ПРЗ, пчеларите да имат необходимата информация и да може да се извършва ефективен контрол.

Употребата на безопасни за пчелите ПРЗ по време на цъфтеж, през нощта когато растенията не се посещават от пчели, трябва да стане в краен случай ако няма други мерки за борба, при доказана необходимост (нападение над ПИВ и др.), т. е. при спазване на общите принципи на интегрирано управление на вредителите, които са задължителни за всички земеделски стопани съгласно ЗЗР.

Мотиви по чл. 4, ал. 4: Смятаме, че е необходимо да бъде направено разграничаване между земеделските стопани и физическите лица, собственици на лични стопанства в населените места и вилните зони. В настоящата Наредба № 13 / 2016 г. не е възможно на практика да бъде спазен реда за оповестяване на пчеларите и кметовете от всички физически лица, които извършват третиране с гръбни или ръчни пръскачки на маломерни площи в личните си дворове.

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 22:54)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 2

Мотиви по чл. 4, ал. 1: След извършен анализ на получените сигнали и жалби в ОДБХ за последните три години (2017-2019 г.) беше установено, че най-рискови растителнозащитни мероприятия, по отношение на опазване на пчелите от отравяне, това са третиранията с инсектициди при рапица около цъфтежа срещу рапичен

цветояд и при пшеница след изкласяване срещу житни пиявици; най-рискови периоди – месеците април и май; рискови области в страната – Централна Северна, Североизточна и Югоизточна България.

При анализа става ясно, че през последните три години доказаните случаи със заключение от комисия за установено отравяне на пчели при употреба на продукти за растителна защита (ПРЗ) са изключително малко – само седем броя. Активните вещества, установени в пробите от пчели, идентифицирани като причина за отравянето, са фосфорорганични пестициди, хлорпирифос, циперметрин и ацетамиприд и тиаметоксам. В други седем броя случаи за последните три години са констатирани активни вещества в проби от пчели, но те не съвпадат с активните вещества установени в растителните проби или не са взети растителни проби – тези активни вещества са фосфорорганични пестициди, хлорпирифос, ламбда-цихалотрин, гама-цихалотрин, клотианидин, тиаметоксам, ацетилхолинестеразни инхибитори (каквито са фосфорорганичните инсектициди).

На първо място впечатление прави това, че тези вещества се съдържат изключително и само в инсектициди, които са опасни за пчелите и са от три групи – фосфорорганични инсектициди, синтетични пиретроиди и неоникотиноиди. **В пет от констатираните случаи причината е фосфорорганичен инсектицид (хлорпирифос).** Като имаме предвид, че съвсем скоро предстои забрана за употреба на масово използваните за вегетационни третирания фосфорорганични инсектициди (хлорпирифос и диметоат), остават само някои разрешени неоникотиноиди (ацетамиприд, тиаклоприд) и пиретроидите като рискови групи опасни за пчелите. Няма доказателства за масов подмор на пчели с ПРЗ от групата на фунгицидите и хербицидите.

Във връзка с горепосоченото считаме, че няма причина за въвеждане на ограничения при употребата на ПРЗ, които не са идентифицирани като „Опасни за пчелите“, т.е. на етикета на продукта не е поставена фразата „SPe8 Опасен за пчелите“.

Смятаме също, че употребата на ПРЗ само през нощта ще затрудни работата на земеделските стопани и е възможно да компрометира реколтата заради невъзможност от извършване на необходимите мероприятия в точното време. Нощната употреба на ПРЗ е необосновано рестриктивна към част от земеделския бизнес който няма достатъчно нова техника оборудвана със съответната навигация. Без такава навигация е невъзможно нощното наземно пръскане, а въздушното е законово и функционално забранено. Голяма част от малкия и среден бизнес разполага с по-стара техника и за да отговори на това законодателно решение ще е принуден да направи сериозни допълнителни разходи, които ще му са наложени не по обективни причини, а от административно законодателни забрани.

Няма информация имат ли достатъчно добър ефект ПРЗ в регистрираните дози, приложени през нощта: когато през март и април температурите са ниски (най-често под 5 градуса); когато листата на растенията са мокри (при наличие на роса или слана); когато ги прилагаме за борба срещу неприятели, които вредят през деня.

На следващо място, забраната за употреба на ПРЗ през деня влиза в противоречие с чл. 13, т. 3 и т. 4 от Наредба № 11 от 03.07.2001 г. за движение на извънгабаритни

и/или тежки пътни превозни средства (загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2007 г.).

Автор: Иван Иванов (08.04.2020 22:50)

Предложения за промяна на Наредба 13 от 2016 г. от служителите по РЗ от ОДБХ - 1

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

от служителите по растителна защита

от Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) от цялата страна,

относно Проект на

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2016 г. за мерките за опазването на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности (обн., ДВ, [бр. 70](#) от 2016 г.; изм., бр. 16 от 2019 г.)

Проект

§ 1. В чл. 2, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В букви „а“ и „б“ думите „населеното място и“ се заличават.
2. Буква „в“ се отменя.

§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 :

а) в основния текст след думата “култури” се добавя „и други площи“;

б) в т. 1 думата „само“ се заличава, а накрая се добавя „или по реда на наредбата по чл. 117, ал. 6 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), когато въздушното пръскане е с препарати за дезинфекция или дезинсекция.“;

в) в т. 2 букви „а“ и „б“ думите „населеното място и“ се заличават. След „пчелините“ се добавя „и околна цъфтяща растителност, когато третирането се извършва през деня“

2. В ал. 2:

а) в основния текст след думата „защита“ се добавя „препарати за дезинфекция и дезинсекция“;

б) точка 1 се отменя;

в) в т. 2 думите „при третиране с инсектициди, фунгициди и растежни регулатори“ се заличават;

г) в т. 4 думите „с тотални хербициди“ се заличават“.

3. В ал. 3 думите „се записват“ се заменят с „авиационният оператор записва“.

4. Алинея 4 се отменя.

§ 3. Член 4 се изменя така:

„Чл. 4. (1) Ограничава се употребата на продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, както следва:

1. продуктите за растителна защита, препаратите за дезинфекция и дезинсекция, идентифицирани като „Опасни за пчелите“, се прилагат от залез слънце до 10:00 часа на следващия ден с наземна техника, при спазване на реда за оповестяване на растителнозащитните, дезинфекционните и дезинсекционните дейности по реда на чл. 8, ал. 6 от настоящата наредба.

2. всички останали продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, които не са идентифицирани като „Опасни за пчелите“, се прилагат с наземна или авиационна техника през цялото денонощие без оповестяване по реда на чл. 8, ал. 6 от настоящата наредба.

(2) Ограниченията по ал. 1 не се прилагат в случаите, когато в радиус до 3 км по въздух от границите на земеделските и горските култури и други площи, върху които ще се прилагат продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, няма регистрирани пчелини. Електронната платформа за оповестяване на растителнозащитните, дезинфекционните и дезинсекционните дейности (ЕПОРД) по чл. 8, ал. 1 дава информация за разстоянията, на които се намират регистрираните пчелини от третираната площ.

(3) Разрешава се третиране с продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, които не са идентифицирани като „Опасни за пчелите“, на площи с цъфтяща растителност, само през тъмната част на денонощието с наземна техника, при спазване на общите принципи на интегрирано управление на вредителите, определени в приложение № 1 към чл. 9, ал. 3 от Закона за защита на растенията, и при спазване на реда за оповестяване съгласно чл. 8, ал. 6 от настоящата наредба.

(4) Физическите лица, които извършват или възлагат третиране с продукти за растителна защита, препарати за дезинфекция и дезинсекция, приложени с гръбни или ръчни пръскачки, на площи разположени в имоти в регулацията на населеното място и на площи по-малки от 1 хектар, разположени извън регулацията на населеното място, не са длъжни да спазват реда за оповестяване на растителнозащитните, дезинфекционните и дезинсекционните дейности съгласно чл.8, ал.6 от настоящата наредба.

(5) При провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности се забранява използване на вещества, представляващи хранителна примамка за пчелите, освен в случаите на добавяне на репеленти.“

История

Начало на обществената консултация - 10.03.2020

Приключване на консултацията - 09.04.2020

Справка за получените предложения - 20.11.2020

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)